

مارگارت لونفلد مبتکرشن درمانی

دکتر فرخنده مفیدی
استاد دانشگاه علامه طباطبایی

کلیدواژه‌ها: مارگارت
لونفلد، شن‌درمانی، تکنیک
جهانی لونفلد

مقاله‌های آموزشی در زمینه تحلیل رشد و بازی کودکان نیز هست. لونفلد دریافت که کودکان چگونه می‌اندیشند و احساس می‌کنند و مهم‌تر اینکه چگونه این افکار و احساسات را ابراز و از راه آن ارتباط برقرار می‌کنند. از این منظر، او را مبتکر شیوه‌هایی می‌دانند که به کمک آن‌ها می‌توان به افکار و احساسات نهانی کودک پی برد.

علاقه لونفلد به چگونگی تفکر و احساس کودکان در پایان دوره تحصیل در رشته پزشکی آشکار شد. او پس از دریافت مدرک پزشکی و بعد از جنگ جهانی اول متوجه این مطلب شد که چگونه می‌تواند به کودکان قربانی جنگ‌ها به‌رغم تجربه‌های دردناکشان کمک کند و استعداد آن‌ها را شکوفا نماید. وی در ابتدای کار خود، در پروژه‌های تحقیقی پزشکی در زمینه روماتیسم کودکان و شیردهی از پستان مادر نیز شرکت نمود و عقیده محکمی درباره نیاز به تحقیق و ارزش‌یابی برای شناخت کودکان پیدا کرد.

شیوه وی که اولین بار با عنوان «تکنیک جهانی لونفلد»^۱ مطرح گردید، به شکل گسترده امروزی از اوایل سال ۱۹۳۰ با عنوان «شن‌بازی»^۲ شناخته شده است.

لونفلد دریافت که کودکان با «دست‌هایشان و از طریق عملی» می‌اندیشند. ابتکار و نوآوری او و برجسته‌ترین کمکش به دنیای کودکان، ابراز عقاید مهم و عملی در

مارگارت فرانسیس جین لونفلد^۱ (۱۹۷۳- ۱۸۹۰)، در لندن از مادری انگلیسی و پدری هلندی متولد شد. وی که از پیش گامان روان‌شناسی و روان‌کاوی کودک به حساب می‌آید، از پژوهشگران حوزه پزشکی و نویسنده مطالب و کتاب‌های علمی و

مارگارت لوفلد بنیان‌گذار شن‌درمانی واقعی شناخته شده است

از تکنیک دنیای لوفلد در درمان مراجعان خود، به روش جدیدی دست یافت و نام **شن‌بازی درمانی**^۱ را برای این روش انتخاب کرد. این روش نیز در کاهش رفتارهای تکانشی و پرخاشگرانه و بهبود مهارت‌های اجتماعی و توانایی انتقال انرژی به فعالیت‌های مناسب نظیر هنر مؤثر است. بازی با شن به کودکان فرصت می‌دهد احساسات پرخاشگرانه و لطمه‌دیده خود را برای تسهیل و جایگزینی رفتارهای مناسب‌تر اجتماعی‌تر بیان کنند.

نکته مهم در کارهای لوفلد این است که عقاید و دیدگاه‌هایش از مشاهدات مستقیم و واقعی از کودکان، اعمال و کلمات آن‌ها نشئت گرفته است. به‌عبارت بهتر، تنها برگرفته از خاطرات بزرگ‌ترها و یا منبعث از جلسات روان‌درمانی نیست. مهم‌تر اینکه او همیشه و بیشتر به کشف و بازشناخت نقاط قوت کودکان و نه تشخیص ضعف‌های آن‌ها توجه داشته است. در اواخر سال ۱۹۲۰، لوفلد یکی از اولین کلینیک‌های هدایت کودکان را در بریتانیا بنا نهاد که به ایجاد مؤسسه روان‌شناسی کودک و تربیت روان‌درمانگران کودک براساس نظریه و فنون غیرکلامی وی انجامید.

انگلستان برای تدریس اصول ریاضی پایه برای کودکان خردسال استفاده می‌شود. تکنیک «دنیای لوفلد» از یک سینی پر از شن، مجموعه‌ای از حیوانات اسباب‌بازی، آدم‌ها، وسایل نقلیه و ساختمان‌ها تشکیل شده است.

این نمایشگرهای مینیاتوری از زندگی و محیط روزمره و تخیلات کودکان نشئت گرفته‌اند و به‌همین دلیل آن‌ها را قادر می‌سازند تا مکثات درونی خود را به درستی آشکار سازند.

مارگارت لوفلد بنیان‌گذار **شن‌درمانی واقعی** شناخته شده است. روش شن‌درمانی نوعی بازی درمانی غیرمستقیم است که در آن درمانگر نقش تسهیل‌گر را دارد و مراجعان می‌توانند هیجانات و تصویرهای ذهنی خود را آزادانه و با استفاده از جعبه شن و اشیاء مینیاتوری مختلف در درون جعبه شن خلق کنند. در نظر یک درمانگر، صرف نظر از جهت‌گیری وی، این روش می‌تواند منبعی بارز برای تشخیص و شناخت محسوب شود. کالف^۷، یکی از شاگردان لوفلد، پس از سال‌ها استفاده

مورد **بازی** بود که آن را فعالیتی بسیار مهم در رشد و تحول کودک می‌دانست. وی عقیده داشت که **بازی** در حقیقت زبانی است که کودک می‌تواند از طریق آن تجربه کسب کند.

ابتکار بعدی وی ابداع آزمون موزائیکی است^۴ که در بیان شکل و رنگ مورد استفاده قرار می‌گیرد و در روان‌درمانی و روان‌کاوی و تحقیقات بین‌فرهنگی کاربرد دارد. آزمون موزائیک ابزاری عینی و پروژکتیو است که به کودک اجازه می‌دهد تصویری از خود در عمل نقاشی ترسیم نماید. این آزمون همچنین در تشخیص تفاوت‌های فرهنگی کارساز است.

تجربیات طولانی‌مدت لوفلد در مشاهده کودکان و استفاده از تکنیک غیرکلامی^۵ به رشد نظریه‌های اساسی و اختصاصی وی منجر شد. تجربه وی در مشاهده کودکان همچنین او را قادر به طراحی ابزاری آموزشی به نام پلی‌دوبلاکس^۶ کرد که به کودکان خردسال در کشف اصول اساسی ریاضیات کمک می‌کند. از این وسیله هنوز به‌طور گسترده در مدارس

پی‌نوشت‌ها

1. Margaret Lowenfeld
2. the world technique
3. sand play
4. Mosaic test
5. Non-Verbal
6. Poleidoblocs
7. Kalf
8. Sand Play Therapy

